

SAAJA:

Ikaalisten kaupunki
Kaupunginhallitus, Kolmen airon katu 3, 39500 Ikaalinen
kanslia.teknisetpalvelut@ikaalinen.fi

ASIA: Lausunto Ikaalisten Kangaslammin energiapuiston osayleiskaavaluonnokseen

LAUSUNNON ANTAJA:

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs, 33200 TAMPERE
pirkanmaa@sl.fi

Kangaslammin energiapuisto on laaja tuuli- ja aurinkovoimahanke, jonka suunnittelualue ulottuu myös Ikaalisten kaupungin puolelle Rukonevan enklavin alueelle. Kaavaluonnos pohjautuu YVA:n vaihtoehdolle VE2B, jossa Ikaalisten alueelle sijoittuu kaksi tuulivoimalaa. Vaikka Ikaalisten osuus hankkeesta on pinta-alaltaan pienempi kuin Parkanosssa, muodostuu kahdesta suunnitellusta voimalasta yhdessä kahden muun Parkanon puolella sijaitsevan voimalan kanssa häiriötä erityisesti valtakunnallisesti arvokkaalle soidensuojelun täydennysehdotuksen (SSTE) kohteelle Ronokorvelle. Voimalat sijoittuvat Ronokorven pohjois- ja itäpuolelle ja aiheuttavat näin häiriötä arvokkaalle suoalueella useasta suunnasta.

Valtakunnallisesti arvokkaat Ronokorven luontoarvot tunnistettiin perusteellisella maastotarkastelulla ja nämä soidensuojeluehdotusten kohteet täydentävät nykyistä soidensuojeluverkostoa. Ronokorven suoalueella esiintyy useita uhanalaisia luontotyyppisiä, kuten sarakorpi (VU) korpisräme (EN) ja kangasräme (VU). Tämän lisäksi suoalueen luonnontilaiset reunavyöhykkeet ovat monimuotoisuudelle erityisen arvokkaat. Karttaluonnoksen perusteella voimaloita pystytettäisiin suon reunoille kivennäismaan puolelle. Tämä yhdessä tienrakentamisen kanssa vaikuttaisi heikentävästi suon hydrologiaan ja hävittäisi arvokkaan reunavyöhykkeen. Maakuntakaavan taustaselvityksessä luonnon monimuotoisuuden hotspot-alueeksi merkitty Ronokorpi tulee yksiselitteisesti rajata suojavyökkeineen hankealueen ulkopuolelle. Maakuntakaavan kehittämissuosituksista tulee noudattaa.

Ikaalisten osalta arviointi edellyttääkin erityistä huolellisuutta, koska hankkeen mahdolliset vaikutukset eivät rajoitu hankealueelle, vaan ulottuvat laajasti koko Ronokorpi–Rukoneva-suoketjun ekologisiiin rakenteisiin. Näin ollen kaavaluonnoksen on tunnistettava alueen herkkyydet ja maankäytön rajoitteet ja voimalat tulee poistaa kaavaluonnoksesta.

Ronokorven ja Rukonevan luontoarvot

Ronokorven luontoarvot eivät rajoitu SSTE-alueen sisään. Kasvillisuus- ja lajistoselvitykset osoittavat, että arvokasta lajistoa, kuten kaarlenvaltikkaa, pussikämmekkää ja ruskopiirtoheinää, esiintyy myös Ronokorven ulkopuolella. Tämä korostaa tarvetta tarkastella suojelurajauksia laajempina kokonaisuuksina. Reunavyöhykkeillä on huomattava merkitys suon hydrologiselle eheydelle, varjostukselle, pienilmastolle ja lajien leviämismahdollisuuksille. Niiden häviäminen esimerkiksi teiden, huoltoalueiden tai voimalarunkojen rakentamisen vuoksi heikentäisi koko suokokonaisuuden luonnontilaa.

Linnustoselvityksessä Ronokorven ja Rukonevan alueelta löytyi useita huomionarvoisia lintulajeja. Rukonevalla pesi silmälläpidettävä pikkutylli, ja sekä Rukonevalla että Ronokorvessa havaittiin poikkeuksellisen hyviä kehrääjäesiintymiä. Kehräjä on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, jonka elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Samoin liitteen I laji teeren huomattavan suuri soidin havaittiin Rukonevalla, missä parhaimmillaan soidinsi 45 koirasteertä. Alueella on tehty myös havaintoja maakotkasta, sääksestä ja soidintavasta kanahaukasta, mikä osoittaa alueen laajemman merkityksen petolinnustolle.

Maakuntakaavassa Ronokorpi on merkitty luonnon ydinalueeksi, jonka rajaus perustuu suoluonnon kokonaisvaltaiseen tarkasteluun. Tästä huolimatta ydinalueen suojelutarkoitus ei näy riittävästi osayleiskaavaluonnoksen ratkaisuihin. Ikaalisten näkökulmasta Ronokorven ekologinen eheys on kriittinen, koska sen reunavyöhykkeet ja hydrologinen toiminta ulottuvat kohti Rukonevan aluetta. Mikäli Ronokorven luonnonarvot heikentyvät, vaikutukset kohdistuvat väistämättä myös Ikaalisten puolelle ulottuviin suoluonnon osiin. Suunnitteluratkaisujen tulisi tämän vuoksi perustua siihen, ettei Ronokorpeen tai sen välittömään ympäristöön sijoiteta energiantuotannon rakenteita.

Rukonevan luonnontilainen osa tulisi kartoittaa erillisen selvityksen kautta, jotta voidaan arvioida sen rooli ekologisessa verkostossa. Suon luonnontilaiset osat saattavat sisältää merkittäviä luontotyyppisiä ja lajistoa, joiden huomioiminen on välttämätöntä ennen lopullisten kaavallisten ratkaisujen tekemistä. Mikäli Rukoneva toimii ekologisena jatkeena Ronokorvelle, sitä koskevat vaikutukset tulee arvioida vastaavin kriteerein kuin Ronokorven osalta.

Lisäksi Ronokorpi ja Rukoneva muodostavat kokonaisuuden, joka tarjoaa potentiaalisia elinympäristöjä metsäpeuralle. Suuret, yhtenäiset ja häiriöttömät suo- ja metsämosaiikit ovat metsäpeuralle arvokkaita liikkumis- ja lisääntymisalueita, ja niiden säilyminen on lajin kannalta tärkeää. Vaikka metsäpeuraa ei alueella tällä hetkellä esiinny, voidaan elinympäristömallinnuksen perusteella päätellä, että alue on parasta potentiaalista elinympäristöä Suomenselän eteläpuolella. Se on lisäksi metsäpeuran aiemmin käyttämää elinympäristöä. Alue mahdollistaa sekä vaadintien vaatiman rauhallisen ja häiriöttömän kesälaidunnusalueen, että mahdollisuuden liikkua talvilaidunnusalueille. Luontodirektiivin lajiryhmän II edellyttämät toimet ja kansainväliset sopimukset edellyttävät Suomelta toimia erityisesti suomalaisen lajin säilymistä ja korostaa sen huomioimisen välttämättömyyttä kaavoituksessa.

Maakunnallinen kaavahistoria ja sen merkitys Ikaalisille

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 osoitti VT 23:n pohjoispuolelle kaksi tuulivoima-aluetta, mutta Kangaslammin alueelle ei tuolloin osoitettu energiantuotannon varausta lainkaan. Tämä ratkaisulinja oli perusteltu, sillä alueella ei vielä tuolloin ollut käytettävissä soidensuojelun täydennysohjelman maastotarkasteluihin perustuvaa aineistoa, mutta suon luonnonarvojen tiedettiin olevan huomattavat.

SSTE-esityksen valmistuttua vuonna 2016 Ronokorpi tunnistettiin valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi, jonka luontoarvot täydentävät suojeluverkostoa. Tämä tieto olisi tullut huomioida myös Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa Energia ja Elonkirjo. Alkuperäisessä luonnoksessa Kangaslammin aluetta ei esitetty energiantuotantoon, mikä kuvasti oikein SSTE-kohteen luonnetta ja alueen monimuotoisuutta. Se, että alue lisättiin energiantuotantoalueeksi vasta kuulemisen jälkeen, vaikeuttaa maankäytön johdonmukaista ohjausta ja altistaa päätöksenteon ristiriidoille.

Yhteenveto

Kangaslammin osayleiskaava edellyttää perusteellista uudelleenarviointia, sillä se ei huomioi riittävästi suoluonnon arvoa, suojelutavoitteita tai alueen hydrologista herkkyyttä. Ronokorpi on valtakunnallisesti arvokas SSTE-kohde, jonka suojeluarvojen heikentäminen olisi vastoin

valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja ekologisen verkoston eheyttä. Rukonevan ja Ronokorven luontoarvot ovat sellaisia, että nykyistä kaavaratkaisua voida pitää ekologisesti kestäväenä, eikä se turvaa suoluonnon, metsäpeuran tai linnuston kannalta keskeisiä arvoja. Kaavan hankevaihtoehtoja tulee siten muuttaa niin, ettei Ronokorven suunnalle esitetä energiantuotantoa, ja samalla vahvistaa lkaalisten arvokkaiden suoalueiden suojavyöhykkeitä.

Pirkanmaalla 27.3.2026

Antti Virnes

puheenjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Sari Hämäläinen

järjestösihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.